

Advies

**Aanpassing van het
minimumloon in drie fasen naar
het bestaansminimum**

Jan 2026

De Sociaal Economische Raad

De Sociaal Economische Raad (SER) is een bij landsverordening ingesteld onafhankelijk overleg- en adviesorgaan dat de regering adviseert over allerlei belangrijke onderwerpen van sociaal-economische aard.

In de SER hebben vertegenwoordigers van werknemers- en werkgeversorganisaties en onafhankelijke deskundigen zitting. De leden van de SER bespreken allerhande aangelegenheden op sociaal-economisch gebied en brengen hierover gevraagd en ongevraagd adviezen, nota's en rapporten uit.

Met de instelling van de SER heeft de overheid het mogelijk gemaakt voor sociale partners om zich vrijelijk en ongebonden, gevraagd of ongevraagd uit te spreken over het sociaal economische beleid.

De adviezen, rapporten en nota's van de SER zijn, nadat zij door de regering openbaar zijn gemaakt, digitaal verkrijgbaar bij de SER.

Contactgegevens van de SER

Adres : L.G. Smith Boulevard 134
Oranjestad
Aruba
Telefoon : 00297-5832713
E-mail : info@ser.aw
Website : www.ser.aw

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Juridische grondslag verhoging minimumloon	3
2. Het bestaansminimum als ijkpunt voor het wettelijk minimumloon	4
2.1 Internationale normen en nationale realiteit: het bestaansminimum als ijkpunt	4
2.2 Het referentiehuishouden: alleenstaande versus huishoudens met schaalvoordelen.....	6
2.3 Financiële en economische effecten voor werkgevers en bijbehorende mitigerende maatregelen.....	7
3. De noodzaak en vormgeving van gefaseerde invoering	10
4. Het advies van de Raad	12
Bijlage 1	16
Bijlage 2	19

Inleiding

De Minister van Algemene Zaken en de Minister van Arbeid (verder de ministers) hebben de Sociaal Economische Raad (verder de Raad) op 22 december 2025 verzocht om advies inzake aanpassing van het minimumloon in drie fasen naar het bestaansminimum (zie bijlage 1). Dit verzoek is gebaseerd op een eerder verzoek dat op 5 december 2025 (zie bijlage 2) aan de Raad is voorgelegd.

Na een uiteenzetting van argumenten/motieven voor deze verhoging zijnde o.a. het herstellen van de balans tussen economische ontwikkeling en sociale rechtvaardigheid - waarbij de ministers o.a. refereren naar het SER-rapport “Naar Brede Welvaart op Aruba¹; Van Groei naar Balans” alsmede het Rapport “Koopkrachtplan Aruba” opgesteld door EBA (Economisch Bureau Amsterdam) aanhalen - verzoeken de ministers de Raad om concreet advies over het volgende:

1. De uitwerking van een drie-fasen model voor verhoging van het minimumloon richting het bestaansminimum;
2. De vormgeving en timing van de aanpassing in het eerste kwartaal van 2026.

Als juridische grondslag voor deze verhoging verwijzen de ministers in het verzoek naar artikel 13 lid 3 van Landsverordening Minimumlonen.

De Raad heeft zich gebogen over het adviesverzoek van de ministers en onderhavig SER-advies opgesteld. Het advies is als volgt ingedeeld: hoofdstuk 1 behandelt de juridische basis die de verhoging mogelijk maakt. Het bestaansminimum als ijkpunt wordt uiteengezet in hoofdstuk 2, terwijl in hoofdstuk 3 de voorgestelde gefaseerde invoering en daarbij bijbehorende tijdslijnen aanbod komen. Tot slot wordt in hoofdstuk 4 het advies van de Raad kort en puntsgewijs geresumeerd.

¹ <https://www.ser.aw/pages/advies-naar-brede-welvaart-op-aruba-van-groei-naar-balans-juni-2025/>

1. Juridische grondslag verhoging minimumloon

De ministers hebben in het verzoek aangegeven van oordeel te zijn dat er sprake is van bijzondere omstandigheden in de zin van artikel 13 lid 3 van de Landsverordening Minimumlonen. Dit gezien de “duidelijke samenloop van recente en gezaghebbende rapporten die allen wijzen op een structurele uitdaging op het gebied van inkomensverdeling, bestaanszekerheid en sociale ongelijkheid op Aruba” zoals gesteld in het adviesverzoek.

Hoewel de Raad het niet oneens is met bovenstaande constatering van de ministers, vraagt de Raad zich af of deze constatering daadwerkelijk beschouwd kan worden als bijzondere omstandigheden in de zin van artikel 13 Lid 3 van de Landsverordening Minimumlonen, zoals aangegeven door de Ministers.

De Memorie van Toelichting bij voornoemd artikel (zie onderstaand katern) roept bij de Raad twijfels op en kan ook anders worden geïnterpreteerd. Derhalve adviseert de Raad de ministers dit voor te leggen aan de Directie Wetgeving en Juridische Zaken (DWJZ) alvorens dit artikel als juridisch grondslag te gebruiken.

Tevens is in het derde lid bepaald, dat in bijzondere gevallen- hierbij ware te denken aan de invoering van wettelijke bepalingen die de werknemer de verplichting opleggen tot betaling van neen premie- het minimumloon kan worden verhoogd waardoor de op de werknemer opgelegde premie kan worden gecompenseerd, De Sociaal Economische Raad wordt in de gelegenheid gesteld de Minister ter zake van advies te dienen.

Indien na advies van de DWJZ mocht blijken dat artikel 13 lid 3 van de Landsverordening Minimumlonen niet als juridische grondslag kan dienen voor de voorgestelde verhoging, dan acht de Raad het noodzakelijk dat de Landsverordening Minimumlonen wordt aangepast of gewijzigd, zodat de bevoegdheid tot een structurele en substantiële verhoging van het minimumloon eenduidig wettelijk wordt verankerd.

De Raad benadrukt dat ingrijpende beleidskeuzes met verstrekkende sociaaleconomische gevolgen – zoals een koppeling van het minimumloon aan het bestaansminimum – dienen te steunen op een heldere en juridisch onbetwiste basis. Dit is niet alleen van belang voor de rechtszekerheid van werkgevers en werknemers, maar ook ter voorkoming van bestuurlijke en juridische onzekerheid in de toekomst.

2. Het bestaansminimum als ijkpunt voor het wettelijk minimumloon

De Raad is het met de Regering eens dat het wettelijk minimumloon op Aruba de afgelopen jaren onvoldoende heeft kunnen meekomen met de stijging van de kosten van levensonderhoud. In tegenstelling tot het minimumloon, dat primair als arbeidsmarktinstrument is vormgegeven, weerspiegelt het bestaansminimum een bredere en meer omvattende maatstaf voor wat nodig is om op een menswaardige wijze te kunnen leven. Het bestaansminimum houdt immers rekening met essentiële uitgavenposten zoals voeding, huisvesting, gezondheidszorg, vervoer, onderwijs en maatschappelijke participatie. Dat het huidige minimumloon structureel onder dit niveau ligt, betekent dat een aanzienlijk deel van de werkenden ondanks arbeid niet kan voorzien in een fatsoenlijke levensstandaard.

2.1 Internationale normen en nationale realiteit: het bestaansminimum als ijkpunt

Bovengenoemde constatering sluit aan bij internationale ontwikkelingen. Ook de International Labour Organization (ILO) erkent dat een wettelijk minimumloon slechts effectief is wanneer het werknemers in staat stelt hen in een fatsoenlijke levensstandaard te voorzien. De ILO hanteert een formele definitie van een “*living wage*” (bestaansminimum) als een loon dat voldoende is om in de behoeften van de werknemer en diens gezin te voorzien, met inbegrip van voedsel, huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, vervoer en een zekere mate van discretionair inkomen². Wereldwijd wordt het concept van de ‘living wage’ steeds vaker gebruikt als referentiepunt voor loonbeleid en de ILO moedigt lidstaten expliciet aan om hun minimumloonstelsels hierop te baseren.

Volgens de Directie Arbeid en Onderzoek (DAO) verdienen in totaal 20.066 werknemers in de privésector een loon onder het bestaansminimum, wat overeenkomt met 43,3% van alle werknemers in deze sector (hierbij wordt er geen rekening gehouden met functies waarin werknemers, naast hun reguliere loon, direct fooien of andere betalingen van derden ontvangen), terwijl er in de publieke sector, 254 werknemers een loon onder het bestaansminimum verdienen. Dit is 4.7% van de totale werknemers in de publieke sector³.

² <https://www.ilo.org/what-living-wage>

³ DAO - NOTA - Overzicht van het aantal werknemers met een loon onder de bestaansminimum – nov 2025

Tegen deze achtergrond onderschrijft de Raad in beginsel de gedachte om het wettelijk minimumloon te koppelen aan het bestaansminimum als een logisch vertrekpunt voor het debat over een menswaardig loon (fatsoenlijk levensstandaard).

Echter plaatst de Raad een wezenlijke kanttekening bij het gebruik van het huidige Arubaanse bestaansminimum als een direct en definitief ijkpunt voor de verhoging van het minimumloon. Eén van de belangrijkste zorgen van de Raad betreft de actualiteit en methodologische basis van dit cijfer. Het huidige bestaansminimum is immers voor het laatst vastgesteld op basis van een onderzoek uit 2010. Sindsdien is de Arubaanse samenleving ingrijpend veranderd.

Het risico bestaat dat een verouderd bestaansminimum geen realistisch beeld meer geeft van wat vandaag de dag noodzakelijk is om in de elementaire levensbehoeften te voorzien (representatieve uitgavenpatronen zijn noodzakelijk). Wanneer een dergelijk cijfer zonder herijking als norm wordt gebruikt, kan dit leiden tot beleidskeuzes die ofwel onvoldoende bescherming bieden, ofwel economisch niet houdbaar blijken.

De Raad is daarom van oordeel dat een koppeling tussen het minimumloon en het bestaansminimum alleen verantwoord is indien dit bestaansminimum op regelmatige basis wordt geactualiseerd (een vaste cyclus van herziening moet worden ingevoerd bijvoorbeeld elke drie of vijf jaar) en methodologisch (berekenningsmethode moet helder, controleerbaar en sociaal breed gedragen worden) tot stand komt.

Een dergelijk dynamisch en actueel referentiekader zou niet alleen de legitimiteit van een verhoging van het minimumloon versterken, maar ook bijdragen aan de mogelijkheid voor werkgevers, werknemers en beleidsmakers om de verhoging te voorspellen en hierop in te spelen. Zonder deze periodieke herijking dreigt het bestaansminimum zijn functie als betrouwbare maatstaf voor een 'living wage' te verliezen.

De Raad benadrukt daarom dat het streven naar een minimumloon op bestaansminimum-niveau slechts duurzaam en verantwoord kan zijn indien het onderliggende referentiebedrag zelf regelmatig, onafhankelijk en zorgvuldig wordt herzien. Alleen dan kan het dienen als een geloofwaardig kompas voor sociaal rechtvaardig en economisch verantwoord loonbeleid op Aruba.

2.2 Het referentiehouden: alleenstaande versus huishoudens met schaalvoordelen

Een tweede belangrijke zorg van de Raad betreft de keuze van de Regering om het wettelijk minimumloon te koppelen aan het bestaansminimum van een alleenstaande. Hoewel deze benadering begrijpelijk is vanuit het streven naar eenvoud en rechtsgelijkheid, acht de Raad het noodzakelijk om stil te staan bij de impliciete aannames die hiermee worden gemaakt.

Het bestaansminimum per huishouden is geen lineaire optelsom van individuele kosten. In huishoudens met meerdere personen doen zich schaalvoordelen voor: vaste lasten zoals huisvesting, nutsvoorzieningen, internet, vervoer en bepaalde consumptiegoederen worden gedeeld, waardoor de gemiddelde kosten per persoon dalen naarmate de huishoudensgrootte toeneemt. Dit betekent dat het bestaansminimum per volwassene in een meerpersoonshuishouden relatief lager ligt dan dat van een alleenstaande.

Door het minimumloon rechtstreeks te relateren aan het bestaansminimum van een alleenstaande, wordt uitgegaan van het kostenniveau van de duurste huishoudensvorm. Dit kan ertoe leiden dat het referentiebedrag hoger uitvalt dan noodzakelijk om in de basisbehoeften te voorzien wanneer rekening wordt gehouden met de feitelijke huishoudenssamenstelling op Aruba. In die zin kan deze keuze het bestaansminimum “opblazen” en daarmee ook het minimumloon op een niveau brengen dat mogelijk niet in verhouding staat tot de gemiddelde levenskosten per werkende.

De Raad is er niet van overtuigd dat een structurele koppeling aan het bestaansminimum van een alleenstaande, zonder correctie voor schaalvoordelen, op lange termijn een duurzame en evenwichtige oplossing vormt. Een dergelijk ijkpunt kan de druk op loonkosten, prijzen en werkgelegenheid onnodig vergroten, terwijl alternatieve referentiemodellen mogelijk beter aansluiten bij de sociaaleconomische realiteit.

Alleen op basis van dergelijke onderbouwde inzichten kan worden beoordeeld of en onder welke voorwaarden, een verhoging tot het bestaansminimum economisch verantwoord en sociaal duurzaam⁴ is voor Aruba.

⁴ Onder sociaal duurzaam wordt in dit advies verstaan: een beleidsbenadering waarbij het wettelijk minimumloon zodanig wordt vastgesteld en aangepast dat deze op lange termijn houdbaar is voor de Arubaanse samenleving als geheel, bijdraagt aan sociale stabiliteit en cohesie, en geen structurele neveneffecten veroorzaakt die andere maatschappelijke groepen, zoals werkgevers, kwetsbare werknemers of specifieke sectoren, onevenredig onder druk zetten.

2.3 Financiële en economische effecten voor werkgevers en bijbehorende mitigerende maatregelen

Een derde belangrijke zorg van de Raad betreft de totale financiële impact die een verhoging van het minimumloon tot het niveau van het bestaansminimum zal hebben voor werkgevers. Volgens het rapport “Koopkrachtplan Aruba”⁵ bedraagt het wettelijk minimumloon inclusief de reparatietoeslag ongeveer 80% van het bestaansminimum (exclusief reparatietoeslag, is dit circa 75% van het bestaansminimum). Dit betekent dat er op dit moment een kloof van ongeveer 25% bestaat tussen het wettelijk minimumloon en het bestaansminimum.

De Raad wijst erop dat deze kloof in de afgelopen tien jaar stapsgewijs is toegenomen. In de meest recente jaren lijkt de verhouding tussen minimumloon en bestaansminimum zich enigszins te hebben gestabiliseerd, met een bandbreedte die schommelt tussen 73% en 76% (exclusief reparatietoeslag)⁶. Deze stabilisatie doet echter niets af aan het structurele karakter van de achterstand. Bovendien dient te worden onderkend dat het bestaansminimum zelf geen statisch gegeven is. Gedurende de beoogde faseringsperiode zal het bestaansminimum naar verwachting verder stijgen als gevolg van inflatie. Dit impliceert dat de kloof die uiteindelijk moet worden overbrugd niet alleen groot is, maar ook dynamisch blijft. Met andere woorden, terwijl het minimumloon in stappen wordt verhoogd, verschuift het einddoel tegelijkertijd verder naar boven.

Voor veel ondernemingen – met name in arbeidsintensieve sectoren zoals toerisme, horeca, detailhandel, schoonmaak, zorg en persoonlijke dienstverlening – vormt arbeid een substantieel deel van de totale bedrijfskosten. Een forse verhoging van het minimumloon kan leiden tot een plotselinge en structurele stijging van deze kosten, die niet altijd direct kan worden opgevangen door hogere productiviteit of schaalvergroting. Vooral kleine en middelgrote ondernemingen beschikken vaak over beperkte financiële buffers en zijn daardoor kwetsbaar voor abrupte loonkostenstijgingen.

Daarnaast wijst de Raad op het zogenoemde looneffect in de breedte (spill-over effect). Wanneer het minimumloon aanzienlijk wordt verhoogd, ontstaat druk om ook lonen net boven het minimum aan te passen, teneinde interne loonverhoudingen en functiedifferentiatie te behouden. Dit kan leiden tot een opwaartse verschuiving van de gehele loonstructuur, ook in hogere inkomenscategorieën. Werkgevers worden dan geconfronteerd met een veel

⁵ Van Buiren en Mak - Economisch Bureau Amsterdam – oktober 2025

⁶ Bron: CBS CPI rapport - oktober 2025

grotere totale loonkostenstijging dan alleen die van de laagstbetaalde werknemers.

Deze dynamiek kan verdere consequenties hebben voor o.a.:

- prijsdoorwerking, doordat bedrijven genoodzaakt zijn hogere loonkosten (gedeeltelijk) door te berekenen aan consumenten;
- druk op winstgevendheid en investeringsruimte, wat innovatie en groei kan afremmen;
- aanpassingen in personeelsbeleid, zoals het verminderen van uren, het uitstellen van aanstellingen of het vervangen van arbeid door automatisering;
- verplaatsing van kosten naar de informele economie, indien bedrijven trachten regels te omzeilen.

De Raad benadrukt dat de mate waarin deze effecten optreden sterk afhankelijk is van de hoogte, fasering en voorspelbaarheid van de verhoging evenals van de economische draagkracht van verschillende sectoren. Zonder een gedegen impactanalyse bestaat het risico dat een goedbedoelde maatregel onbedoelde neveneffecten veroorzaakt, waaronder druk op werkgelegenheid en prijsstabiliteit.

Om deze risico's te mitigeren, acht de Raad het noodzakelijk dat de Regering flankerend beleid ontwikkelt, zowel richting werkgevers als richting huishoudens. In dit verband beveelt de Raad aan om fiscale en financiële prikkels voor werkgevers te overwegen, zoals tijdelijke belastingkredieten, loonkostensubsidies of gerichte aftrekposten voor ondernemingen die aantoonbaar worden geraakt door de verhoging van het minimumloon. Dergelijke instrumenten kunnen helpen om de transitie naar hogere lonen beheersbaar te maken, zonder dat dit direct leidt tot verlies aan werkgelegenheid of investeringen.

Tegelijkertijd dient de Regering maatregelen te treffen om mogelijke negatieve koopkrachteffecten als gevolg van prijsstijgingen en inflatie op te vangen. De Raad wijst erop dat met name alleenstaande gezinnen en éénverdienershuishoudens kwetsbaar zijn voor dergelijke neveneffecten. Gerichte inkomensondersteuning, belastingverlichting of sociale toeslagen voor deze groepen kan bijdragen aan het behoud van hun koopkracht en voorkomen dat zij, ondanks hogere lonen, alsnog in financiële knel raken.

Om die reden acht de Raad het noodzakelijk dat voorafgaand aan een structurele koppeling tussen minimumloon en bestaansminimum een brede en sectorgerichte kosten-batenanalyse wordt uitgevoerd, maar ook een

samenhangend pakket van compenserende en stimulerende maatregelen wordt uitgewerkt. Alleen via een integrale benadering kan worden gewaarborgd dat de doelstelling van bestaanszekerheid wordt bereikt zonder de economische draagkracht van werkgevers en de prijsstabiliteit in gevaar te brengen.

3. De noodzaak en vormgeving van gefaseerde invoering

De Raad is het met de Regering eens dat de voorgestelde verhoging van het wettelijk minimumloon richting het bestaansminimum, gelet op de omvang van de beoogde aanpassing, niet in één keer verantwoord kan worden doorgevoerd. In diverse sectoren en inkomenscategorieën zou de verhoging neerkomen op loonstijgingen van 20% of meer voor een grote groep werknemers. Een dergelijke abrupte stijging zou aanzienlijke druk leggen op werkgevers en brengt nogmaals risico's met zich voor prijsstabiliteit, werkgelegenheid en bedrijfscontinuïteit.

Tegen deze achtergrond onderschrijft de Raad het standpunt van de Regering dat een eventuele aanpassing gefaseerd dient plaats te vinden. Een stapsgewijze benadering biedt ruimte om de effecten op de economie en de arbeidsmarkt te monitoren, tijdig bij te sturen, schokeffecten te beperken en analyses te doen of verdere nog te nemen stappen (conform het gefaseerde model) nog verantwoord is.

De Raad constateert dat de vraag hoeveel fasen nodig zijn om het uiteindelijke doel te bereiken, en binnen welk tijdsbestek, geen eenvoudig antwoord kent.

De Raad is van mening dat de uitwerking van een concreet faseringsmodel primair tot de verantwoordelijkheid van de Regering behoort. Het vaststellen van het aantal fasen, de omvang van elke stap en de bijbehorende tijdslijnen vereist beleidsmatige keuzes die, volgens de Raad, gebaseerd moeten zijn op actuele data, economische ramingen en uitvoerbaarheidstoetsen.

Daarbij acht de Raad het essentieel dat de Regering dit proces in nauwe samenwerking vormgeeft met de belangrijkste sociale partners, in het bijzonder werkgeversorganisaties. Alleen via een breed gedragen en transparant overlegproces kan een realistisch en maatschappelijk aanvaardbaar pad worden uitgestippeld richting een minimumloon dat beter aansluit bij de kosten van levensonderhoud.

De Raad benadrukt dat een gefaseerde aanpak geen afzwakking van de doelstelling vormt, maar juist een noodzakelijke voorwaarde kan zijn om deze op een duurzame en economisch verantwoorde wijze te realiseren.

Daarnaast is de Raad van oordeel dat het voorstel van de Regering om de eerste fase van de verhoging reeds in het eerste kwartaal van 2026 in te voeren, **niet haalbaar is**. Dit geldt niet alleen voor het eerste kwartaal, maar voor het jaar 2026 als geheel, aangezien werkgevers hun kosten en budgetten voor het gehele jaar reeds hebben vastgesteld.

Voorts wijst de Raad erop dat, naast deze praktische bezwaren, voorafgaand aan een dergelijke structurele wijziging diverse inhoudelijke en beleidsmatige onderzoeken noodzakelijk zijn. Hierbij valt onder meer te denken aan een herijking van het bestaansminimum, sectorgerichte kosten-batenanalyses, juridische toetsing van de gekozen grondslag en de uitwerking van flankerend beleid. Deze trajecten vergen zorgvuldige voorbereiding, dataverzameling en consultatie van betrokken partijen en kunnen niet binnen een kort tijdsbestek worden afgerond.

Een ingrijpende aanpassing van het minimumloon in deze periode zou leiden tot o.a. onverwachte financiële druk en administratieve uitdagingen bij loonverwerking. Tevens kan deze ingrijpende aanpassing commotie veroorzaken (psychologisch effect). Immers, het risico bestaat dat dit onbedoeld negatieve gevolgen heeft voor werkgelegenheid en bedrijfscontinuïteit, waardoor de beoogde effecten van de verhoging op korte termijn niet optimaal kunnen worden gerealiseerd.

4. Het advies van de Raad

Op basis van de voorgaande overwegingen komt de Raad tot het volgende advies aan de Regering inzake de voorgenomen verhoging van het wettelijk minimumloon richting het bestaansminimum:

1. Juridische grondslag

De Raad adviseert om de DWJZ te laten bevestigen dat artikel 13 lid 3 van de Landsverordening Minimumlonen daadwerkelijk kan dienen als rechtsgrondslag voor een structurele en substantiële verhoging van het minimumloon.

Indien dit niet het geval blijkt, dient de Landsverordening Minimumlonen te worden aangepast, zodat een structurele koppeling aan het bestaansminimum op een heldere en juridisch onbetwiste basis kan worden verankerd.

2. Bestaansminimum als referentie – onder voorwaarden

De Raad onderschrijft in beginsel het uitgangspunt dat het minimumloon dient aan te sluiten bij het bestaansminimum als maatstaf voor een menswaardig loon, in lijn met internationale normen van de ILO.

Tegelijkertijd stelt de Raad dat het huidige Arubaanse bestaansminimum, gebaseerd op een onderzoek uit 2010, niet zonder herijking kan worden gebruikt als definitief ijkpunt.

Een koppeling is alleen verantwoord indien:

- het bestaansminimum regelmatig en onafhankelijk wordt geactualiseerd;
- de berekeningsmethode transparant en methodologisch onderbouwd is;
- representatieve uitgavenpatronen worden gehanteerd.

3. Heroverweging van het referentiehuishouden

De Raad wil erop wijzen dat het hanteren van het bestaansminimum van een alleenstaande als norm, -vanwege schaalvoordelen in meerpersoonshuishoudens- kan leiden tot een opgeblazen referentiebedrag en een structureel te hoge norm voor het minimumloon.

Derhalve adviseert de Raad om alternatieve referentiemodellen van het bestaansminimum te onderzoeken die beter aansluiten bij de sociaal-demografische realiteit van Aruba.

4. Inzicht in economische effecten

De Raad benadrukt dat de kloof tussen het minimumloon en het bestaansminimum momenteel circa 25% bedraagt en dat deze kloof, ondanks recente stabilisatie, structureel en dynamisch is.

Een verhoging tot dit niveau zal aanzienlijke gevolgen hebben voor:

- loonkosten van werkgevers;
- prijsontwikkelingen;
- interne loonstructuren (spill-over effecten);
- investeringsruimte en werkgelegenheid.

De Raad onderstreept dat deze effecten zonder flankerend beleid kunnen leiden tot ongewenste neveneffecten. Daarom acht de Raad het noodzakelijk dat de Regering o.a.:

- fiscale en financiële stimulansen inzet om werkgevers te ondersteunen bij de hogere loonkosten;
- gerichte sociale maatregelen treft om kwetsbare huishoudens, met name alleenstaande en éénverdienersgezinnen, te beschermen tegen koopkrachtverlies als gevolg van prijsstijgingen.

De Raad adviseert tot slot om voorafgaand aan besluitvorming niet alleen een brede, sectorgerichte kosten-batenanalyse uit te voeren, maar deze te koppelen aan een samenhangend pakket van compenserende en mitigerende maatregelen.

5. Gefaseerde invoering

De Raad onderschrijft het uitgangspunt van de regering dat een eventuele verhoging gefaseerd kan plaatsvinden. Gezien de mogelijke loonstijgingen van 20% of meer acht de Raad een eenmalige verhoging onverantwoord.

De Raad is van oordeel dat:

- de uitwerking van een concreet faseringsmodel een verantwoordelijkheid is van de regering;
- dit dient te gebeuren in nauwe samenwerking met sociale partners;
- het aantal fasen, de omvang per stap en het tijdsplan gebaseerd moeten zijn op actuele data en economische draagkracht.

Daarnaast acht de Raad invoering van de eerste fase niet alleen in het eerste kwartaal van 2026, maar gedurende het gehele jaar 2026 niet haalbaar en adviseert hij om het tijdpad te heroverwegen, met name in overleg met relevante sociale partners.

6. Structureel overleg en maatschappelijk draagvlak

De Raad acht het van wezenlijk belang dat de voorgenomen verhoging van het wettelijk minimumloon niet uitsluitend als een beleidsmatige of technische ingreep wordt benaderd, maar als een ingrijpende sociaaleconomische hervorming die brede maatschappelijke gevolgen heeft. Om die reden benadrukt de Raad het belang van structureel en transparant overleg met sociale partners, waaronder werkgeversorganisaties, vakbonden en vertegenwoordigers van relevante sectoren.

Door sociale partners vroegtijdig en doorlopend te betrekken bij de beleidsvorming en de uitwerking van het faseringsmodel, kan beter worden ingespeeld op sectorale verschillen in draagkracht, werkgelegenheidsstructuren en concurrentiepositie. Dit bevordert niet alleen de praktische uitvoerbaarheid van de maatregel, maar vergroot ook het maatschappelijk draagvlak en het vertrouwen in het beleid.

Met inachtneming van voornoemde 6 punten wordt het uiteindelijke specifieke advies van de Raad ten aanzien van het verzoek als volgt geresumeerd:

1. Uitwerking van een drie-fasen model richting het bestaansminimum

De Raad kan zich vinden in een verhoging van het minimumloon richting het bestaansminimum door middel van een faseringsmodel. Echter, het is aan de Regering zelf om te bepalen uit hoeveel fasen dit model zal bestaan. Wel is de Raad van mening dat dit faseringsmodel dient te worden gebaseerd op een herijkt en actueel vastgesteld bestaansminimum, op een sectorgerichte impactanalyse en op structureel overleg met sociale partners. Deze elementen vormen gezamenlijk de noodzakelijke basis om te komen tot een verantwoord en uitvoerbaar groeipad richting het bestaansminimum.

Voorts dient iedere fase te worden gekoppeld aan vaste toets momenten, waarbij systematisch wordt gemonitord wat de effecten zijn op prijzen, werkgelegenheid en loonstructuren. Indien uit deze monitoring blijkt dat ongewenste

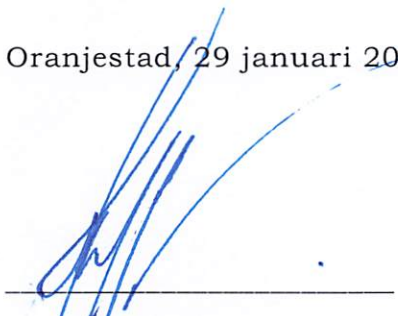
neveneffecten optreden, moet het mogelijk zijn om het tempo of de omvang van vervolgstappen bij te stellen.

2. Vormgeving en timing van de aanpassing in het eerste kwartaal van 2026

De Raad is van oordeel dat invoering van de eerste fase in het eerste kwartaal van 2026 niet haalbaar, realistisch en onverantwoord is, welke ook geldt voor de rest van het jaar 2026 aangezien de werkgevers veelal reeds hun kosten en budgetten voor het gehele jaar hebben vastgesteld. De Raad adviseert derhalve om de vormgeving en timing van de eerste aanpassing te bepalen na overleg te hebben gevoerd met de relevante sociale partners.

De Raad benadrukt dat het streven naar een minimumloon op bestaansminimum-niveau alleen duurzaam kan zijn wanneer dit zorgvuldig, juridisch correct, economisch verantwoord en maatschappelijk gedragen, wordt vormgegeven. Alleen met een evenwichtige benadering kan het minimumloon uitgroeien tot een instrument dat zowel sociale rechtvaardigheid bevordert als economische stabiliteit waarborgt.

Oranjestad, 29 januari 2025

Dhr. mr. Hose G. Figaroa
Voorzitter
Sociaal Economische Raad

Dhr. drs. Felix R.E. Bijlhout
Algemeen Secretaris
Sociaal Economische Raad

Bijlage 1

Ministerie van Algemene Zaken,
Cultuur, Milieu en Natuur

✉ minaz@arubagovernment.aw
☎ +297 528 4900
📍 L.G. Smith Blvd. 76, Oranjestad, Aruba
🌐 www.arubagovernment.aw

Aan:

De heer Felix Bijlhout
Algemeen Secretaris
Sociaal-Economische Raad van Aruba (SER)
Oranjestad, Aruba

Betreft: Advies inzake aanpassing van het minimumloon in drie fasen naar het bestaansminimum

Aruba, 22 december 2025

Geachte heer Bijlhout,

Naar aanleiding van mijn schrijven d.d. 5 december 2025 en onze daaropvolgende bespreking op 16 december 2025 met de Algemeen Secretaris van de SER, de heer Felix Bijlhout, de Voorzitter van het bestuur van de SER, de heer José Figaroa, en de Minister van Toerisme, Transport en Arbeid, mr. Wendrick Cicilia, wenst de regering haar verzoek aan de Sociaal-Economische Raad om advies inzake de aanpassing van het wettelijk minimumloon nader te specificeren.

Het verzoek betreft een aanpassing van het minimumloon in drie opeenvolgende fasen, met als doel het minimumloon binnen een periode van drie jaar te brengen op het niveau van het bestaansminimum voor een alleenstaande. De regering is voornemens de eerste verhoging te laten ingaan in het eerste kwartaal van 2026.

Dit verzoek vindt zijn juridische grondslag in artikel 13, derde lid, van de Landsverordening minimumlonen, waarin is bepaald dat de regering in bijzondere omstandigheden, bij landsbesluit houdende algemene maatregelen en de Sociaal-Economische Raad gehoord, wijziging kan brengen in de in artikel 9 genoemde minimumloonbedragen.

De regering is van oordeel dat thans onmiskenbaar sprake is van dergelijke bijzondere omstandigheden, nu er een duidelijke samenloop bestaat van recente en gezaghebbende rapporten die allen wijzen op een structurele en toenemende uitdaging op het gebied van inkomensverdeling, bestaanszekerheid en sociale ongelijkheid op Aruba.

In het SER-advies *Naar Brede Welvaart op Aruba: Van Groei naar Balans* wordt vastgesteld dat *“de economische groei helaas niet ten goede komt van de samenleving als geheel waardoor sociale ongelijkheid toeneemt”*. Deze constatering onderstreept dat economische groei zich onvoldoende vertaalt in verbeterde inkomensposities voor met name lagere inkomensgroepen.

Het *Koopkrachtplan Aruba*, opgesteld door Economisch Bureau Amsterdam, bevestigt dit beeld en concludeert dat het wettelijk minimumloon, inclusief reparatietoeslag, circa 80 procent bedraagt van het bestaansminimum voor een alleenstaande, waardoor werken niet in alle gevallen leidt tot een bestaan zeker inkomen. Het rapport beveelt aan om het minimumloon stapsgewijs te verhogen tot het bestaansminimum, in samenhang met flankerend beleid.

Ministerie van Algemene Zaken,
Cultuur, Milieu en Natuur

✉ minaz@arubagovernment.aw
☎ +297 528 4900
📍 L.G. Smith Blvd. 76, Oranjestad, Aruba
🌐 www.arubagovernment.aw

Deze bevindingen worden verder ondersteund door het recente rapport van de Centrale Bank van Aruba, *Governing from the Future, Leading with Equity: Policies, Prospects, and Pathways for Aruba 2040*. In dit rapport benadrukt de CBA dat structurele ongelijkheid en onvoldoende inkomenszekerheid het fundament onder een veerkrachtige en inclusieve samenleving ondermijnen, en dat het vermogen “to earn a fair wage and afford basic necessities” behoort tot de kern van maatschappelijke stabiliteit en brede welvaart. De CBA plaatst inkomenszekerheid daarmee expliciet in het kader van lange-termijn economische veerkracht en sociale cohesie. Dit rapport bevestigt ook dat het minimumloon systematisch honderden gulden achter blijft bij het bestaansminimum.

De regering is zich bewust van zijn zorgplicht om zich in te zetten voor de bestaanszekerheid en financiële zelfredzaamheid van burgers. Deze verantwoordelijkheid komt tot uiting in diverse beleidskeuzes.

Door meer instanties is binnen onze economische structuur deze een zorgwekkend verschijnsel geïdentificeerd. De economische groei lijkt niet in verhouding te staan tot de ontwikkelingen in de financiële situatie van de bevolking, en in het bijzonder die van mensen aan de onderkant van de samenleving. Dit is herhaaldelijk benadrukt door hoge colleges van staat, waaronder de Raad van Advies, in haar Jaarverslag 2023.

Ter illustratie volgt hieronder een citaat uit het Jaarverslag 2023 van de Raad van Advies over deze scheve economische en financiële verhouding:

“Uit recente cijfers van het CBS Aruba blijkt dat het bestaansminimum voor een eenpersoonshuishouden in juli 2023 Afl. 2.540 bedraagt. Het minimumloon op Aruba ligt hier Afl. 647 onder. Dit verschil is het hoogst gemeten verschil over een periode van zes jaar voor de maand juli. Daarnaast kwam uit een eerder onderzoek van de Centrale Bank van Aruba (CBA) naar voren dat bijna 50% van de ondervraagde huishoudens een bruto-inkomen had dat ruim onder het bestaansminimum lag.”

Bovenstaande context onderstreept het belang om de discussie over de koppeling van het minimumloon aan het bestaansminimum te stimuleren en verder te bevorderen.

De regering acht het, in het licht van deze samenlopende en elkaar versterkende inzichten, niet langer verantwoord vast te houden aan een minimumloon dat structureel onder het bestaansminimum ligt. Werk dient op Aruba daadwerkelijk te beschermen tegen armoede en sociale uitsluiting.

Tegen deze achtergrond verzoekt de regering de Sociaal-Economische Raad om advies over:

1. de uitwerking van een drie-fasenmodel voor de verhoging van het minimumloon richting het bestaansminimum;
2. de vormgeving en timing van de eerste aanpassing in het eerste kwartaal van 2026.

De regering vertrouwt erop dat de SER, gehoord in het kader van artikel 13 van de Landsverordening minimumlonen, een gewogen en richtinggevend advies zal uitbrengen dat bijdraagt aan het herstellen van de balans tussen economische ontwikkeling en sociale rechtvaardigheid op Aruba.

Ministerie van Algemene Zaken,
Cultuur, Milieu en Natuur

✉ minaz@arubagovernment.aw
☎ +297 528 4900
📍 L.G. Smith Blvd. 76, Oranjestad, Aruba
🌐 www.arubagovernment.aw

Hoogachtend,

Mr. M.G. (Mike) Eman
Minister-President

Mr. Wendrick Cilia
Minister van Toerisme, Transport en Arbeid

Bijlage 2

Ministerie van Algemene Zaken
L.G. Smith Boulevard 76
Oranjestad, Aruba
+297 526 4800

Aan:

De heer Felix Bijlhout
Algemeen Secretaris
Sociaal-Economische Raad van Aruba (SER)

Datum: 5 december 2025

Ons kenmerk: BMAZ/ A-1707/25

Onderwerp: **Verzoek om advies over gefaseerde verhoging van het minimumloon naar het bestaansminimum**

Geachte heer Bijlhout,

Met deze brief verzoekt de regering de Sociaal-Economische Raad om een formeel advies over het – in een periode van drie jaar – gefaseerd optrekken van het wettelijk minimumloon tot het niveau van het bestaansminimum voor een alleenstaande. De regering stelt daarbij voor om de eerste verhoging reeds te laten ingaan per 1 januari 2026.

In het SER-advies *Naar Brede Welvaart op Aruba: Van Groei naar Balans* wordt helder uiteengezet dat de vruchten van economische vooruitgang onvoldoende terecht komen bij brede lagen van de samenleving. De SER stelt in de aanleiding dat “de economische groei helaas niet ten goede komt van de samenleving als geheel waardoor sociale ongelijkheid toeneemt”.

Deze ontwikkeling onderstreept de urgentie om werkenden een loon te garanderen dat daadwerkelijk een waardig bestaan mogelijk maakt.

Het *Koopkrachtplan Aruba* van Economisch Bureau Amsterdam bevestigt deze conclusie met het inzicht dat “het wettelijk minimumloon inclusief reparatietoeslag ongeveer 80 procent bedraagt van het bestaansminimum van een alleenstaande”, en dat hierdoor “met werk niet altijd in een bestaansminimum kan worden voorzien” (Bijgaand Koopkrachtplan Aruba).

1

Ministerie van Algemene Zaken

L.G. Smith Boulevard 76

Oranjestad, Aruba

+297 528 4900

Het rapport adviseert daarom expliciet om het minimumloon stapsgewijs te verhogen tot het niveau van het bestaansminimum, in overleg met sociale partners.

Gelet op deze bevindingen verzoekt de regering de SER om een concreet advies over:

1. Een uitvoerbaar tijdpad, waarbij het minimumloon binnen drie jaar wordt verhoogd tot het bestaansminimum, met een eerste stap per 1 januari 2026;
2. De economische en sectorale effecten, met bijzondere aandacht voor kleine en middelgrote ondernemingen;
3. De bijdrage aan sociale rechtvaardigheid en bredere welvaart, zoals door de SER geschetst;
4. Flankerende maatregelen die de verhoging verantwoord ondersteunen en eventuele negatieve neveneffecten beperken.

Wij vertrouwen erop dat de SER – als onafhankelijk en gezaghebbend adviesorgaan – een evenwichtig en richtinggevend advies zal uitbrengen dat Aruba helpt de kloof tussen economische groei en sociale vooruitgang te verkleinen.

Hoogachtend,

Mr. M.G. Eman

Minister-President